

FRANCE

PREŠEREN

6

44. LETNIK
1997-1998

GALEB

MLADINSKA REVIIJA
44. LETNIK 1997-98
FEBRUAR 1998
ŠTEVILKA 6

Platnica:
Jakob Šček, 1. r. (1996-97)
COŠ "P. Tomažič" - TREBČE

Izdaja: Soc. Coop. Novi Matajur a r.l.
Čedad
Glavna urednica: Majda Železnik
Odgovorni urednik: Dušan Udovič
Uredniški odbor: Marij Čuk, Kristina
Kovačič, Mirjan Mikoš, Vera Poljšak,
Magda Tavčar, Ksenija Majovski
Naslov uredništva: Galeb, Ul. dei Mon-
tecchi 6, 34137 Trst, telefon (040)
7796390 – Naročila in ekspedit:
7796600

Fotostavek, fotoliti in tisk: Graphart,
Obrtna cona Dolina, Dolina 507/10,
tel. (040) 8325009

Naročnina (10 števil): 38.000 lir. Pos-
amezna številka v Republiki Sloveniji 350
tolarjev, naročnina 3.500 tolarjev.

Galeb je mesečnik in je registriran na sodi-
šču v Trstu pod št. 158 od 3. maja 1954, od
7. januarja 1995 pa pod št. 18/94 na sodišču
v Vidmu.

Včlanjen je v zvezo periodičnega tiska USPI
(Unione Stampa Periodica Italiana).

VSEBINA

Tatjana Kokalj: Deklica	3
Marko Kravos: Na igriščih zgodovine	4
Bina Štampe Žmavc: Strašne sanje	6
Klarisa M. Jovanovič: Iz slovenskega koledarja: Februar - Svečan	7
Srečko Kosovel: Pasja vera	10
Štefka Kac-Marn: David in Bosonogec na maškaradi	12
Tone Pavček: Smešni angel	14
Živa Pahor in Andrej Furlan: Mlekarice	16
Berta Golob: Palček Bralček	19
Miha Matè: Naša muca	20
Lilijana Praprotnik-Zupančič: Šola za hijene	22
Vera Poljšak: Beremo, rišemo, pišemo	23
Šolarji pišejo in rišejo	26
Peter Furlan: Ronč in Brenč v neokrnjeni naravi (zadnja stran platnice)	

Ilustracije so naredili: Vesna Benedetič (str.
3, 13, 21), Mojca Cerjak (str. 10-11, 15),
Veno Dolenc (str. 7-9), Peter Furlan (zadnja
stran platnice), Jasna Merku (str. 4-5, 6),
Živa Pahor (str. 16, 18), Lilijana Praprotnik-
Zupančič (str. 22), Magda Tavčar (str. 19,
23-25).

TATJANA KOKALJ

Narisala VESNA BENEDETIČ

DEKLICA

**MALA DEKLICA MOLČI,
KER TAKO SO UKAZALI.
MOLČI OB ZORI,
KO DAN SE PORAJA
IN S PTIČJIM SE PETJEM OZALŠA.
MOLČI
DO ZARJE,
KI OD NEBA SE POSLAVLJA.**

**DAN ZAKRVAVI,
ČEZ NEBO SE ZLIJE IN
SE UTRNE.
TAKRAT DEKLICA ZAJAME SAPO.
KLIČE MAMO IN TATA,
KER NOČI SE BOJI.**

Na igriščih zgodovine

Nasi dedki so bili tudi nekoč otroci in takrat bi dali cel svet *(tako se samo reče in pretirava)*, da bi imeli za igračo konjička, pa ce bi bil tak ali drugačen: lesen, iz gline ali svinca. Srečnejši so imeli tedaj gugalnega konja, bolj potepinski so zajahali kar staro metlo in z njo v galop čez hrib in dol. Seveda, kak grofic, fičfiric ali navaden kmetič je prišel celo do pravega žrebička ali ponyja.

Nasi očetje so bili nori... *(To se spet samo tako reče. Res pa je, da je v vsem, kar rečemo, tudi kaj resnice.)* Na kaj so bili nori naši očetje? Na vlake: velike in male, s kljuckom, ki navija vzmet, na baterije ali elektriko; pa tudi kar tako, na ročni pogon in na čuf-čuf in tu-tuuu z usti. Pazljivo so postavljali proge, železniške postaje, tunele in semaforje in postajenačelnika s kapo, da bi se ja ne zgodila kaka nesreča.

Ko sem bil jaz mali *(To se samo tako reče, ker tudi zdaj nisem kdove kako velik)* je bil avtomobilček nekaj najlepšega. Bili so vseh tipov in barv: dirkalni, ali navadni, resilni, policijski, gasilski... daljinsko vodeni ali na skrito vzmet, taki, ki samo mežikajo in trobi-jo ali, čudo vseh čudežev, pravi go-kart, ki sviga po pravi pisti. Da o tistih v luna parku niti ne govorimo.

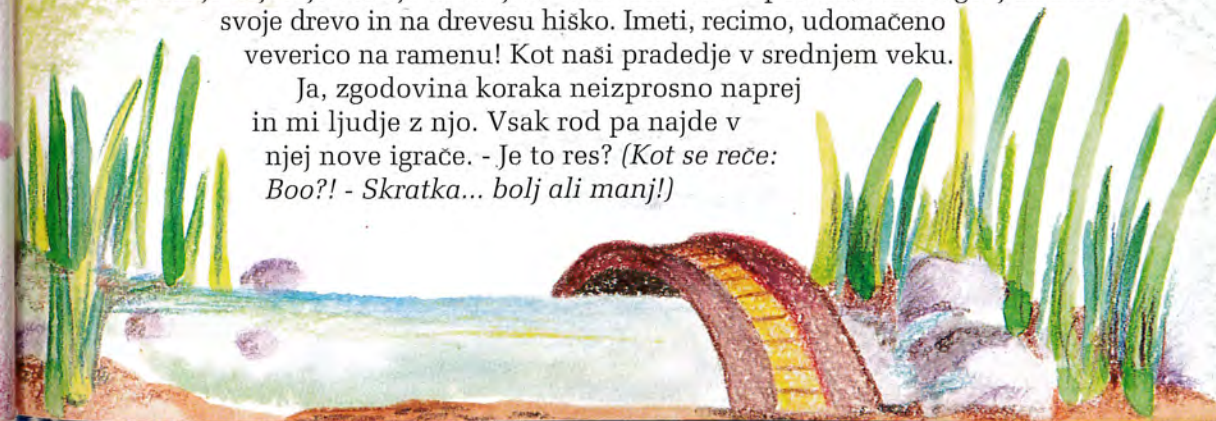
Pa vi, ki ste bili **majhni včeraj**? Kaksne igrace ste si zeleli? Robote, vesoljske ladje, spake, ki se lahko spreminjajo v sto stvari; pa grozne smrtke in ognjuske: bleeeeh! Potem se računalniške igrice, od katerih imate oči kot polzi na svojih rožickih in od sedenja zadnjo plat kot mali dinozavri. *(Seveda ni treba verjeti vsega, kar rečem. Lahko pa vam to da misliti.)*

Kaj bo s tistimi, ki se zdaj rojevajo in bodo **jutri otroci**? Takrat bo naše mesto spet brez prometa in na trgih bo mularija tekala za žogo, spuščala v zrak zmaje, se lovila, se sla skrivalnice, skakala po ristancu, vlekla vrv, ciljala z lokom.

- Ha ni slabo! Če le ne postane zato sola v tistih časih se bolj neznosna! *(Kot se reče: ni hujse nesreče od polovične sreče.)*

In ko boste vi dedki, kaj bodo počeli **vaši vnuki**? Kaksen bo njihov svet? Mor-da bo zanje največje veselje delati jezove in mlinčke na potoku, kuriti ogenj ali imeti vsak svoje drevo in na drevesu hiško. Imeti, recimo, udomačeno veeverico na ramenu! Kot naši pradedje v srednjem veku.

Ja, zgodovina koraka neizprosno naprej in mi ljudje z njo. Vsak rod pa najde v njej nove igrace. - Je to res? *(Kot se reče: Boo?! - Skratka... bolj ali manj!)*

Strašne sanje

SANJAM, DA SE JE VAME
ČUDNO OKO ZAZRLO.
MOTRI PIKE MOJE PIŽAME,
SRCE STOJI, KOT BI ZAMRLO.

NE MOREM PREMAKNITI RAME,
ČEPRAV JE NEKAJ IZDRLO
PET PIK, SE ZVALILO NAME
IN ZDAJ STISKA MOJE GRLO.

JOJ! NEKAJ ME BO POŽRLO!
ODPREM OČI. LEŽEČ VZNAK
ODPRTIH UST POŽIRAM ZRAK,
DA MI JE PRETESNO GRLO.

Iz slovenskega koledarja

Februar - Svečan

Februar je najkrajši mesec v letu, saj ima samo osemindvajset, vsako četrto leto pa devetindvajset dni. Po domače mu rečemo svečan, kar da misliti na sveče. Znano pa je tudi ime sečan, ki verjetno izhaja iz besede sekati: v tem času namreč mnogi kmetje sekajo drevesa. Naj bo karkoli že, to je zadnji pravi zimski mesec, uklenjen med dve pomembni šegi: svečnico in pust, ki včasih "pade" v marec, letos pa ga praznujemo 24. februarja.

Zima je čas, ko narava počiva; tudi mnoga kmečka opravila zamrejo. Naši predniki so verjeli, da v tem obdobju strašijo naokoli temne, zle sile, ki imajo največjo moč ponoči. Zimske noči so, kot vemo, dolge, dnevi pa kratki in večkrat sivi in turobni. V starih časih so ljudje baje veliko bolj hrepeneli po svetlobi kot danes, ko si pomagamo z elektriko. Svečnica, ki jo praznujemo 2. februarja, je praznik luči; takrat Cerkev blagoslavlja sveče. "Pisane sveče nosimo, na ime božje prosimo," poje stara svečniška kolednica. Toda šega je še starejša od nje, saj izvira iz poganskih časov, ko so ljudje s plamenicami preganjali in strašili zimsko temò.

8. februarja Slovenci praznujemo kulturni praznik. Na ta dan je umrl največji slovenski pesnik France Prešeren. Rodil se je 3. decembra leta 1800 v Vrbi na Gorenjskem. Osnovno šolo je obiskoval v Ribnici na Dolenjskem, gimnazijo pa v Ljubljani. Nato se je odločil za študij prava, čeprav so starši želeli, da bi postal duhovnik. Med študijem na Dunaju se je preživljal s poučevanjem plemiških otrok in začel pesnikovati. Večino pesmi iz tistega obdobja je kasneje uničil. Po končanem

študiju se je vrnil v Ljubljano in se zaposlil. Začelo se je najplodnejše obdobje njegovega ustvarjanja: prijateljeval in razpravljal je z Andrejem Smoletom in Matijem Čopom, objavljaval v Kranjski čebelici in se vse bolj uveljavljal kot pesnik, ki je oplemenitil slovenski jezik kot še nihče pred njim. Njegove pesmi so prvič izšle leta 1847 v knjižici Poezije: najpomembnejša sta Sonetni venec in Krst pri Savici, najbolj znana pa je zagotovo pesem Zdravljica, ki je tudi slovenska himna.

France Prešeren je umrl 8. februarja leta 1849 v Kranju, kjer je tudi pokopan.

Dr. Prešeren
1800 - 1849

Pasja vera

Pasja vera, žabja dlaka,
nekdo skozi vas koraka,
najbrže gospod župan
ima danes rojstni dan.

Gre gospod župan po vasi,
trdo stopa in počasi,
krstni boter danes bo
pri mlakuži za vasjo.

Ko princeso so krstili,
v vodo so se vsi spustili,
plavali po dva in dva,
oče urh in botrica.
Ko župana urh povabi
k porodnici mladi žabi,
nič ne ve, kaj naj stori,
ves osramočen bleđi.

Sam osramočen ostal je,
župan skozi vas zbežal je,
da bi ga nihče ne čul,
je še čevljuje sezul.

David in Bosonogec na maškaraadi

“David, pridi! Mislim, da je sedaj tvoje oblačilo končano. Rada bi videla, če je v redu,” je poklicala mamica sinka in ga nežno pomuckala po lasih.

Fantič je bil v zelenem oblačilu prav ljubki Peter Pan. Le sabljo je še potreboval. Ati mu je obljubil, da mu jo bo pravočasno naredil. Za Bosonogca, ki naj bi bil kresnička, je bilo potrebno izdelati še krilca in lučko. David je v svoji sobi hitel z delom.

Oče se je nekoliko kasneje vrnil domov in iz torbe izvlekel leseno sabljo. David si jo je ogledoval, rekel ni ničesar, le glasno je začel jokati, da sablja ni prava, da se ne sveti, da nima v ročaju svetlečega kamna.

“Hočem drugo sabljo! Sabljo!”

Bosonogec se je tudi do solz raznežil, ko je videl, da njegov edini, dragoceni prijatelj joka.

Med polami papirja je zato poiskal na podstrešju svetleče srebrn papir in nekaj lističev rdečega ter pričel z zelo nerodnimi prstki zavijati. Kmalu se je bleščala sablja, takšna, kot si jo je David želel.

V telovadnici sole je bilo zelo živahno, bučno. Po njej so se sprehajali dimnikarji, gusarji, mušnice, mačke, miške, klovnji. Še celo dva prava kurenta sta s plesom in z zvončkljanjem klicala pomlad, naj dihne s sončevo sapo v zamrznjeno zemljo in stopi led in sneg.

“Peter Pan s kresničko naj pride pred oder!” je kričal v policaja oblečen sedmošolec. “Predlagan je bil za prvo nagrado.”

Drugo nagrado je osvojila Regica, tretjo pa bolničar. Vsi v telovadnici so glasno ploskali, in ko se je iz zvočnikov oglasila glasba, so se tudi oni začeli veselo vrteti, plesati, poskakovati vse tja do poznih popoldanskih ur.

Ali znate narisati kurenta? Povprašajte še učiteljico, kdo so piceki, ru-se, lauferji?

Smešni angel

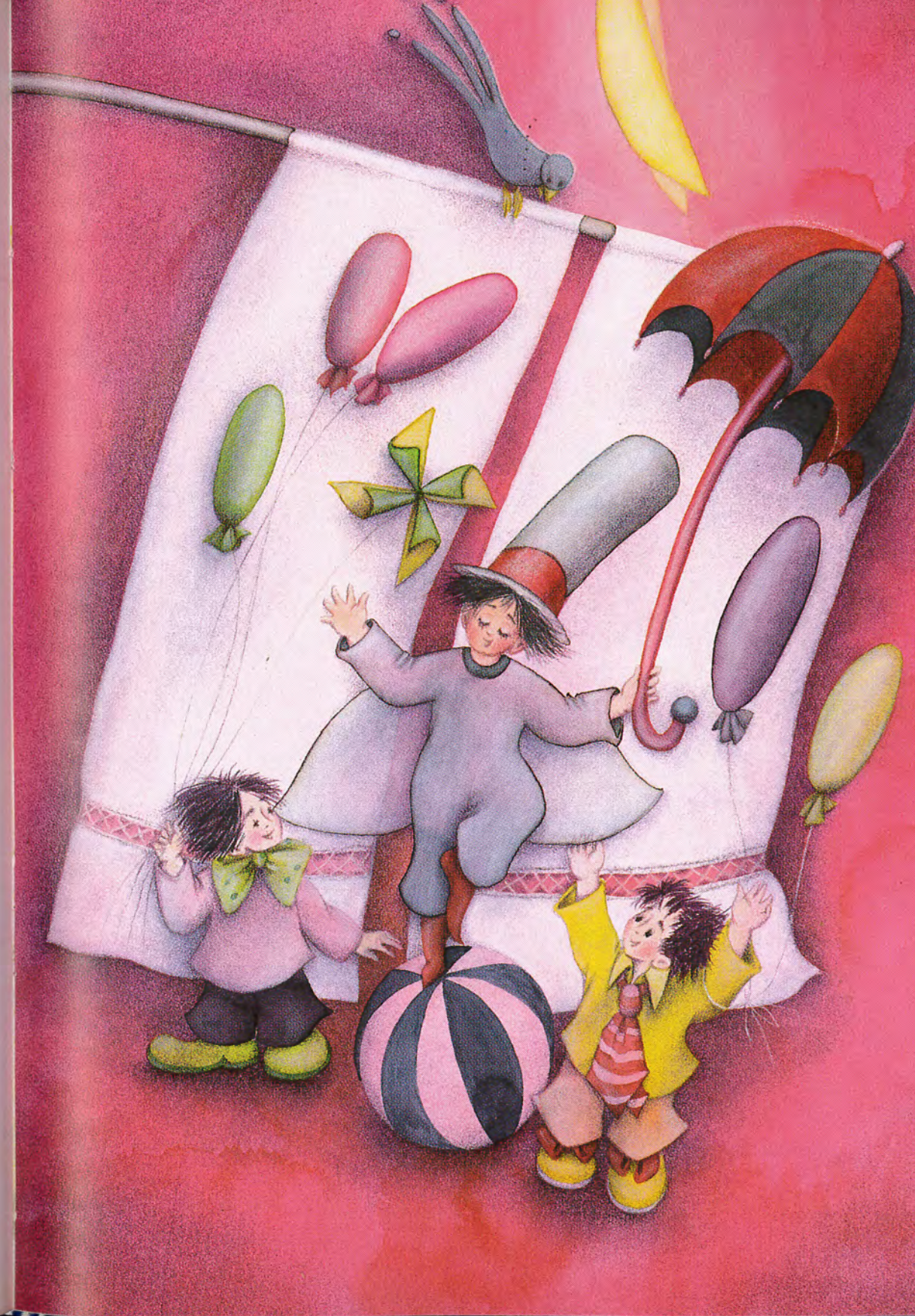
MALO JE ANGEL, MALO KLOVN,
BITJE NEBEŠKO IN MALO ČLOVEŠKO,
MILI KLJUKEC, KI ZMERAJ JE POLN
SMEHA, ŠAL, DOMISLIC, NASMEŠKOV.

ON GOVORI NA HOLADRÍ,
ON SE SMEHLJA NA TRALALÁ
IN PRI TEM SE MU PERUTNICI
SMUKATA PO NAŠIH LICIH,

DA SE HIHÍTAMO IN HAH LJAMO
Z USTI DO UŠES IN ŠE ČEZ,
PA STARŠI MISLIJO NEPRESTANO,
DA SMO MALO ČEZ LES.

KAJ BI! Z NAMI JE SMEŠNI ANGEL,
KI GA IMAMO NAJRAJŠI.
NJEGA NAJ DAJO NA PRANGER,
ČE SE UPAJO, ZMRDASTI STARŠI!

Pranger: sramotilni steber

MLEKARICE

Ali veš, kdo so bile mlekarice?

Ko še ni bilo tetrapaka, so prav one vsak dan prinašale mleko iz podeželja v mesto.

Kmečke žene in dekleta so se prebujale že ob prvem petelinjem kikirikanju. V temi so si nadele preprosto delovno obleko in se z golido podale v hlev. Ročno so pomolzle krave, precedile sveže mleko in ga dolile k mleku iz večerne molže. V plenjer so naložile dve ali tri *lampe*, aluminijaste vrče ter pollitrsko in četrtlitrsko merico. Na glavo so si zavezale ruto in nanjo položile pisan *svitek*, na katerega so postavile težak plenjer.

Sonce še ni razsvetlilo neba, ko so mlekarice že stopale po makadamskih poteh proti mestu. V temi so si nekatere kazale pot z lučjo, ki so jo

na Krasu imenovali *fagar*. Na dogovorjenih mestih, pod staro lipo, na robu vasi, na križiščih, so se pridružile drugim mlekaricam, da bi v družbi prehodile težko jutranjo pot. Nekatere so bile tako spretne pri hoji s plenjerji, da so za hec tudi zaplesale. Vendar za zabavo in klepet ni bilo veliko časa, saj so jih v mestu čakale stalne odjemalke, ki so jih v Trstu imenovalle *ventore*.

To pot do mesta so prehodile čisto vsaki dan, ob slabem vremenu, ob praznikih, celo na dan poroke so morale poskrbeti, da je njihovo mleko prišlo do odjemalcev, čeprav na glavi prijateljice. Ko je deževalo ali snežilo, so plenjer pokrile z vrečo, ki pa se je kmalu napila vode in povečala težo na glavi. Led pa je predstavljal pravo nevarnost, saj bi se ob padcu mleko razlilo. Nekatere Kraševke, ki so se morale spuščati v mesto po *Škališanti*, so se ob poledici vsedle na "ta zadnjo" in previdno drsele po strmini.

Zima je bila neprijetna tudi, ker je lahko mleko v *lampah* po poti zamrznilo. Takrat so ga morale pri ventorah segreti, da bi lahko odmirile pravšnjo količino.

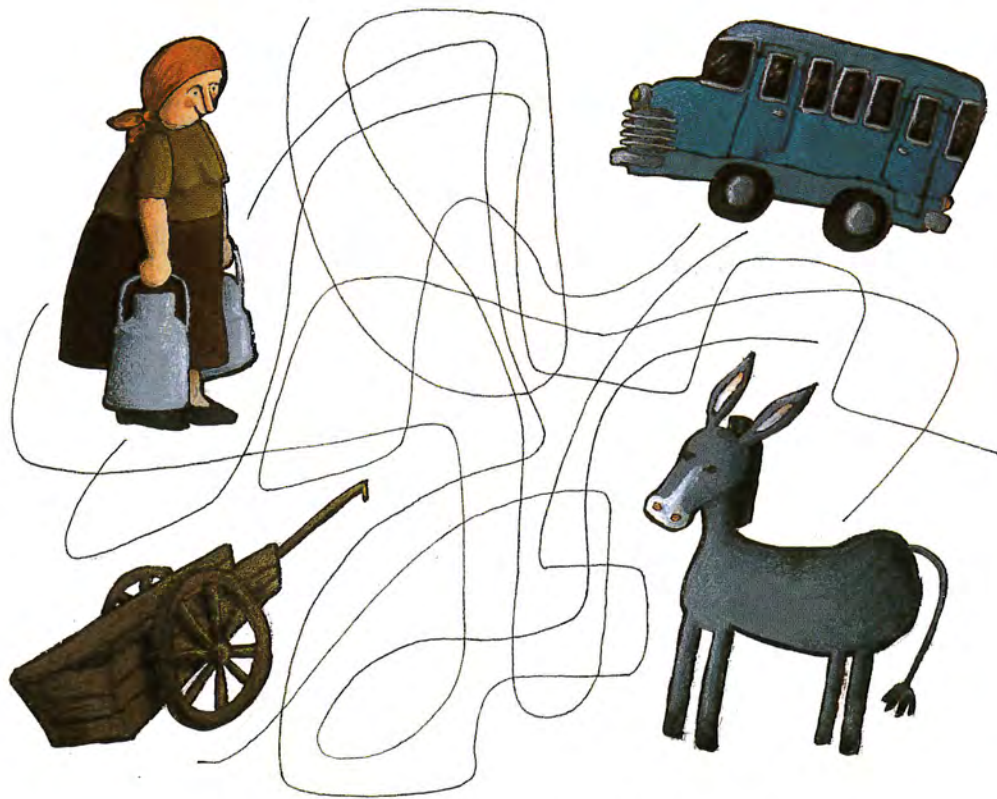
Poleti je bilo treba na pot pred zoro, ker bi se lahko zaradi pripeke mleko skisalo. To pa bi pomenilo, zgubiti del skromnega zaslužka.

Ko so odšle vse stranke, so se čimprej vrnile domov, kjer jih je čakalo delo na njivi, v štali in pri ognjišču. Zvečer pa so marsikatero uro presedele ob *l'minu* in krpale plat-

nene copate, s katerimi so pešaçile v mesto. Šele po drugi svetovni vojni jim ni bilo več treba tega početi, saj so se v mesto peljale z avtobusom.

NAGRADNA VPRAŠANJA

1. Vprašaj babico, če je poznala kako mlekarico in če ve, kako in po kateri poti je nosila mleko v mesto?
2. Kaj je svitek?
3. Nariši svitek, lampe in plenir.

Kako bo mlekarica pripeljala mleko v mesto?

PALČEK BRALČEK

Palček Bralček je zlezal na najvišjo palico. Ustrasil se je hrupa pred vrati.

V knjižnico so se usuli otroci. Bilo jih je za cel razred. Sami prvčki, ki jim nekateri pravijo tudi prvarji. Bralček jim raje reče prvčki, ker se to rima s črvčki.

Stisnil se je med dve knjigi. Brada se mu je kar malo pomekala. Cakal je, kaj bo.

Knjižničarka je otrokom razlagala in razlagala. Razkazovala jim je slikanice in druge knjige. Pocutil se je varnega, saj je bil zelo visoko.

Kar nekdo vpraša, katere knjige stojijo na najvisji polici. Bralček se je pripravil, da smukne drugam. Pa ni bilo treba.

Knjižničarka je otrokom predstavila tudi tiskarskega skrata. "O presneto," je pomislil palček, "zdaj pa omenja mojega bratranca." Največje presenečenje pa je sele sledilo. Knjižničarka je dejala:

"Jaz pa vem, da živi v naši knjižnici tudi palček Bralček. Popolnoma je neviden, a je zelo priden. Prebral je že skoraj vse knjige. Res bi rada videla, da bi ga tudi vi posnemali."

Le kaj so si mislili otroci?

Naša muca

Naša muca Tačka,
prava je igračka.
Zjutraj prva vstane,
zaželi si hrane.

Z gobčkom me polize,
z ušeski striže,
nežno da poljubček,
kot da njen sem ljubček.

Mehek njen kožušček,
boža moj trebušček.
Da me spanec mine,
toplo tačko dvigne.

Z mano se rokuje,
prijateljstvo neguje.
Roso mi prinese,
z gobčka mi jo strese.

Dobro me oprha:
"Vstani lena mrha,
šola te že čaka,
zaspanega junaka!"

Kaj naj ji še rečem,
v torbo pamet stresem.
Šola me res čaka,
zbujenega junaka.

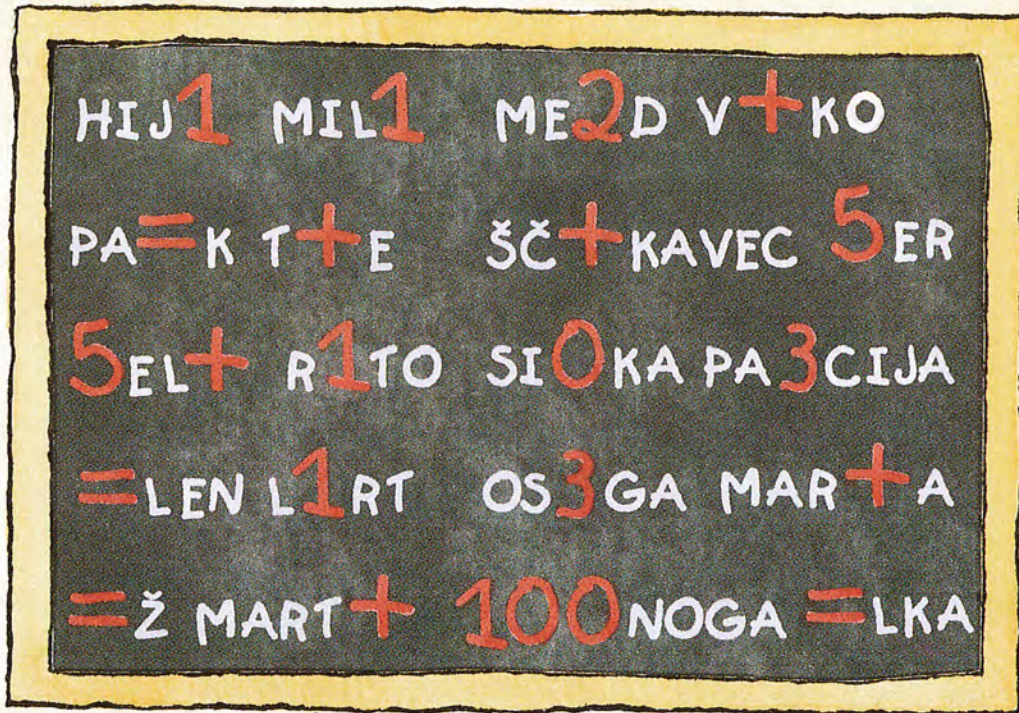
Tačka pod odejo,
prede mačjo prejo.
Kupi so veliki,
polni zlatih niti.

V njih se Tačka smeje,
ker jo puhek greje.
Res je lepa, mična,
mačkasta kraljična.

ŠOLA ZA HIJENE

Bolj nemogoče učenke, kot je hijena Milena, ni na celi šoli. Ves čas se samo smeji kot obsedena. Pri uri hijenskega lepopisa bi morala tokrat na tablo kar se da lepo napisati nekaj priimkov in imen, pa je celo zadevo pobrkala z matematiko, ki so jo imeli uro prej. Bi znali prebrati, kaj je hotela napisati hijena Milena, če vam zaupam, da morate številke in računske znake izpisati tako, kot se izgovorijo in jih potem z ostalimi črkami povezati v besedo.

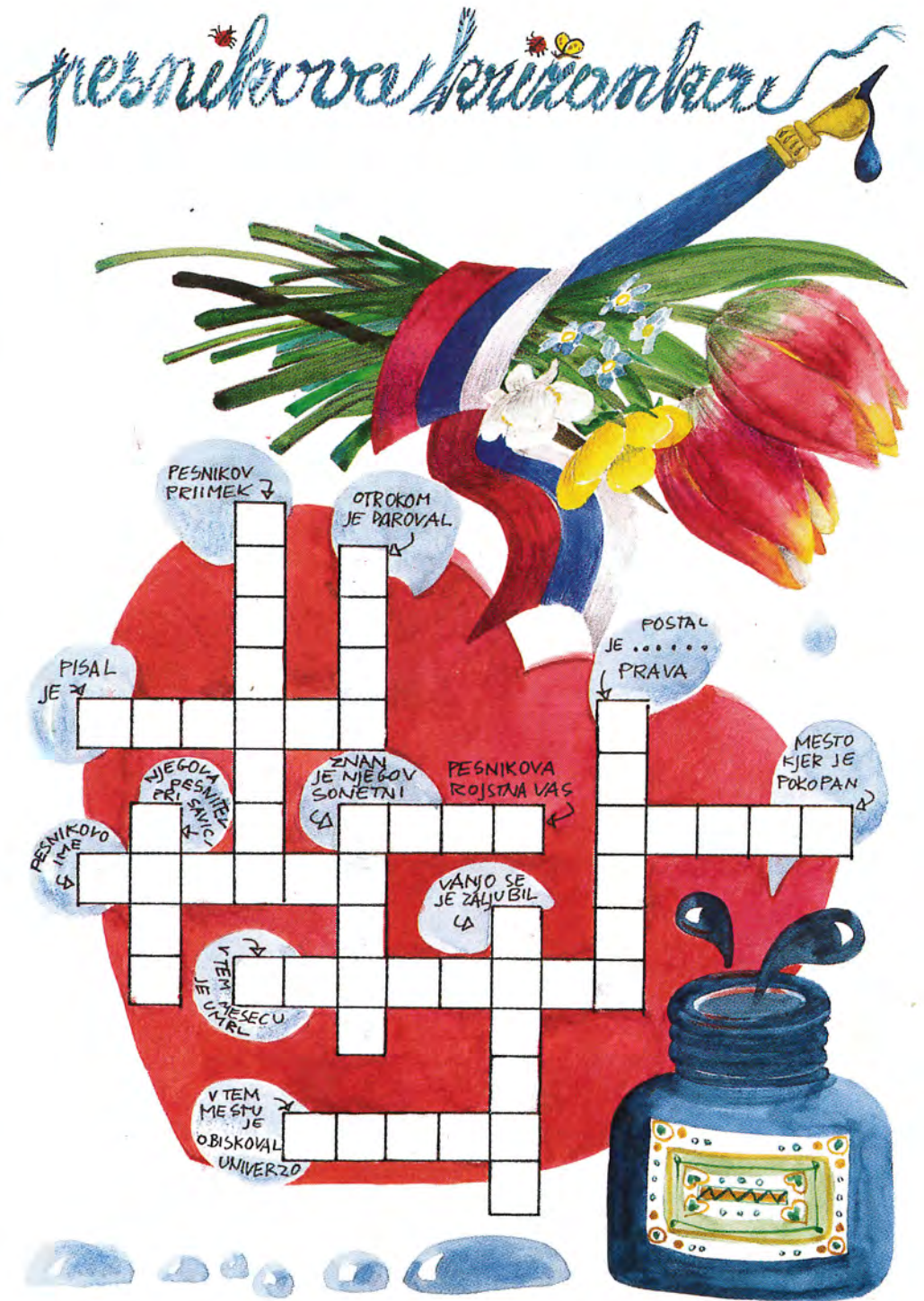
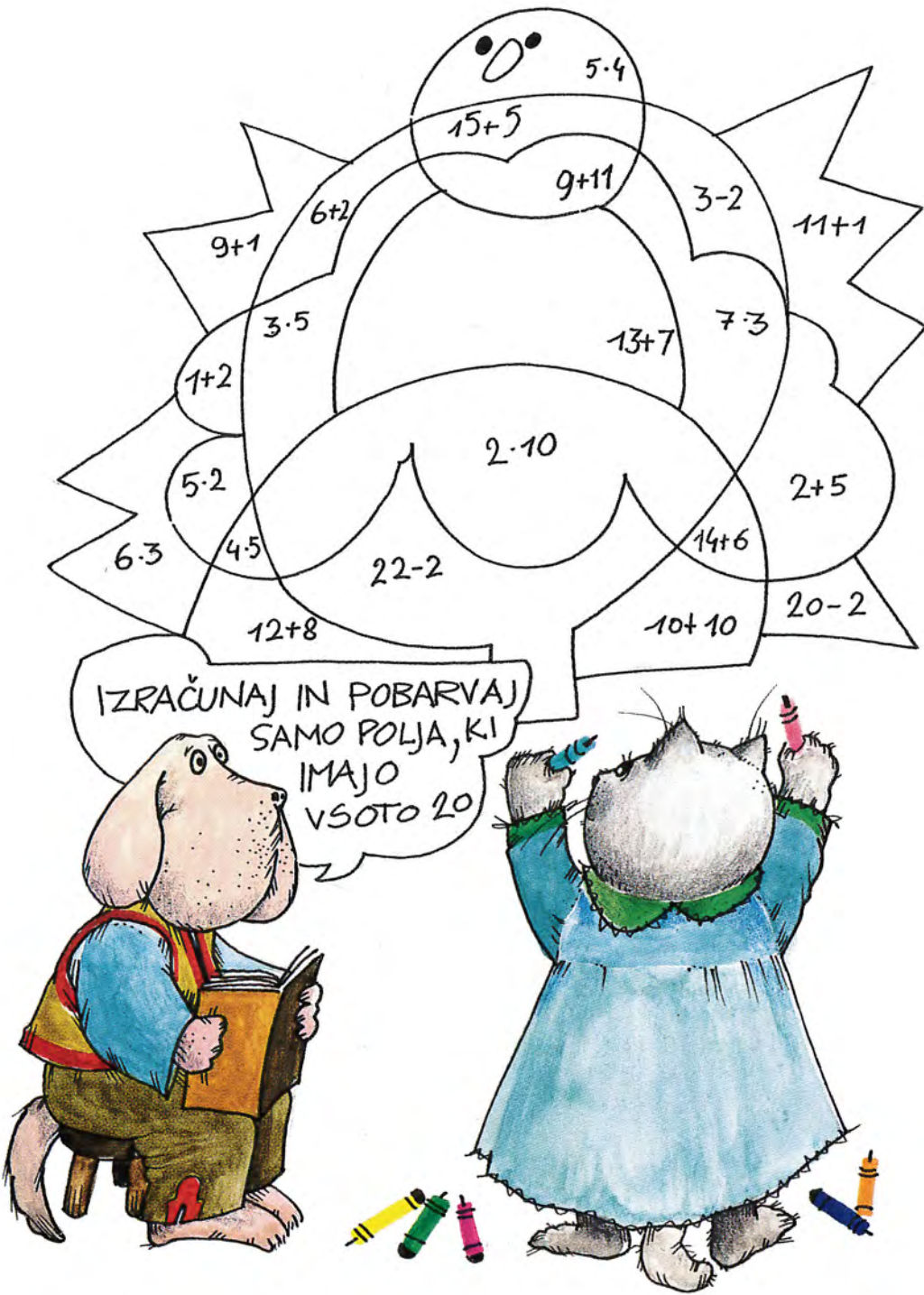

Beremo, rišemo, pišemo...

LABIRINT-REBUS

REŠI REBUS IN PRIDI Z NAMA SKOZI LABIRINT DO

šolarji pišejo in rišejo

Dragi Galeb!

Zahvaljujemo se ti za nagrado in ti pošiljamo nekaj naših pesmic o zimi.

Učenci 2. razreda
COŠ "Lojze Kokoravec Gorazd"
SALEŽ

PRIDI, PRIDI MRZLA ZIMA

Živalice spijo.
Drevesa so gola.
Hiše so bele.
Zima je prišla k nam.
Snežã natrosila nam.

Tjaša Kralj

Zima, zima mrzla bo.
Zato snega prinesla bo.
V vasi bo snežãk,
vsem nam pa bo mraz.

Gianluca Salateo

O zima zima mrzla
k nam si spet prišla.
Prinesla si mraz
in polno snega.
Otroci se bomo kepali,
snežãka naredili,
se zime veselili.

Jagoda Castellani

Brrr, zima je prišla!
Brrr, mraz in sneg!
Brrr, delamo snežãka.
Hura! Prišla je zima bela!
Brrr, zima bela.

Štefan Jazbec

Zima zima bela
rada te imam,
ker si mrzla
in prideš k nam.
Otroci se te veselimo,
snežãka naredimo.

Sharon Starc

Zima, zima bela.
Zima, zima bela.
K nam je spet prispela.
Malo snega s seboj je imela.

Peter Pernarcich

Zima bela je prišla,
tudi mi se je veselimo.
V vasi snežãka naredimo.

Norman Bratož

Zima, zima bela
je vrh gore sedela,
prišli so učenci
in zima jih je vzela.
Peljala jih je tja,
kjer veliko je snega.

Gregor Bratož

Juhuhu zima je tu!
Juhuhu mraz je tu!
Juhuhu sneg je tu!
Otroci kričijo: juhuhu!

Madalena Pernarcich

Zima, zima bela,
se vsi te veselimo
in se radi igramo:
po snegu se sankamo,
po ledu se drsamo,
z burjo zaplešemo.

Lucija Milič

Zima, zima bela
na griču je sedela.
Otroci se te veselimo
in snežãka naredimo.
Zvečer, ko se znoči
v hišo gremo vsi.
Čaj z limono naredimo,
zvečer se skupaj veselimo.

Matija Kralj

Učenci 4. in 5. r. OŠ "Prežihov Voranc" iz DOBERDOBA so ob koncu lanskega pustovanja pripravili raziskavo o pustnih šemah in običajih na Slovenskem. Kar so podoživljali pod vodstvom učiteljice Ljube Leghissa, so napisali in narisali posebej za Galeb.

KORANTI

Korant nastopa sam kot plužar pri oračih, sicer pa se združi v skupine, ki v pustnih dneh stalno poskakujejo in hkra-ti vrtijo život na desno in levo, da zvonci čim glasneje rožljajo, ob tem pa z ježevko nad tlemi rišejo kroge. S prijetno grozo pričakujejo otroci poskakujoče korante. Ko pa so že blizu, se skrijejo v varen kotiček, od koder lahko brez strahu opazujejo, kaj se dogaja. Tudi psi in mačke v divji grozi beže pred poskakujočimi pošastmi. Največje veselje korantov je, če spotoma srečajo dek-le. Ponagajajo ji, jo tudi rahlo pobožajo z ježevko, da se jim izmuzne, če se le more. Navadno pa se vsaka odkupi z žepnim robčkom, ki si ga korant pritr-di za pas.

Heric Rossana

KURENT

Kurentu na Ptujskem polju pravijo korant. Kapo, ki si jo korant povezne na glavo in mu zakriva tudi obraz, si je naredil vsak fant sam, če je že niso imeli pri hiši. Zato so bile kape različne. Na kapah so se pojavile peruti večjih ptic: predvsem purana, pa tudi gosi. Tudi naglavni okras se je spreminjal; dali so velike rogove na kape. Koranti pa nosijo še danes prave goveje rogove. Na kapah namesto rogov kot naglavni okras so lahko tudi nekakšna stojal iz dveh pokončnih paličic, prepletenih s trakovi iz pisanega papirja. Kapa je bila nekoč vsa iz ovčje kože. Pozneje so jo nadomestile zajčje kože. Na obrazu so izrezane odprtine za oči, usta in nos. Navadno

so bile obrobljene z živo rdečo barvo. Zgoraj in spodaj je prišit k ustom na nit nabran bel fižol, kar predstavlja zobe. Pod nosom sta pritrjena dva šopa suhih stebel vrtnete mete ali sirka, ki naj predstavlja vrte. Iz ust visi korantu dolg rdeč, lepo vezen jezik iz blaga. Korant se oblači v kožuh. Korant se čez kožuh prepaše z verigo. Na njej ima pritrjenih pet kravjih zvoncev. Poleg zvoncev ima korant za pasom še vrsto lepo vezenih žepnih robcev. Korant se obuje v volnene nogavice. Nogavice obuje v črne visoke čevlje. V rokah nosi ježevko. Ježa za ježevko ulovijo vsako leto sproti, ga ubijejo in oderejo. Kos jezeve kože si pritr-di korant tudi na nos svoje kape.

Kristina Frandolič

BOHINJSKE ŠEME

V Bohinjski dolini so se včasih za pu-sta šemili prav tako kakor za novo leto. Našemljencem so zato pravili otepovci. Šemili so se mladi fantje. Ženske se nikoli niso šemile. Bohinjski otepovci imajo svoj poseben sestav. Našemljena sta godec in "mer". Tadvã stopata na čelu sprevoda. Pred sprevodom hodi metlar. Oblečen je v kožuh, ki si ga prepaše z verigo. Skupino otepovcev sestavljajo: oče (uača), mati (mat, tudi baba ali babca), sin in hči pa drugi otroci. Ponekod se jim je pridružil tip zaplatnika, pwatož, dimnikar in "novo leto". Otepovci pobirajo predvsem klobase. Eden izmed otepovcev, fehtar, ima lesen raženj v roki in natakne nanj klobaso, ko jo dobi, in jo nese do naslednje hiše. Tam jo spusti drugemu otepovcu, trogarju, v nastavljenno vrečo, preden sprejme od gospodinje njeno klobaso.

Simon Gergolet

ŠKOPIT

Škoromati so lepe maskere, strah pa vzbujata njihova spremljevalca - dva škò-

Veronika Viziatin

Nataša Bostioni

Sara Lavrencic

Heric Rossana

Kristina Frandolič

pita. S sajami namazan obraz skoraj do polovice prekriva široko pokrivalo. Naredijo ga kar iz oboda rešeta, ki ga okrasijo s peresi in z zajčjo kožo. Črn plašč je prepasan z debelo verigo, v rokah pa drži velike lesene klešče, take, kot jih uporabljajo gozdarji za merjenje debeline drevesnega debla. Teh klešč se najbolj bojijo otroci in dekleta, saj tisti, ki ga škopit z njimi objame, pride iz tega objema črn kakor dimnikar.

Valentina Semolič

TA LEPI IN TA GRDI

Cerljanskim lavfarjem so sorodni Pustovi iz Drežnice nad Kobaridom. Pustovi so "ta lepi", ki hodijo okoli v noši, obraz pa jim zakrivajo pisani frfotajoči trakovi "čuški". Ta grdim Pustovom z grozljivimi lesenimi naličji pa tudi tu pravijo kar lavfarji. Ljudi udarjajo z nogavico, napolnjeno s pepelom.

Simone Bressan

ŠKOROMATI

V Brkinih je doma škoromatija. Tudi škoromati so oblečeni v ovčje kožuhe z zvonci. Najlepša pa so pokrivala škoromatov - z živobarvnimi papirnatimi rožami okrašeni klobuki. Tako pokrivalo pa je zelo težko in ne stoji samo na glavi, zato mu na spodnji rob prišijejo tri trakove: levega in desnega zavežejo pod brado, srednjega ga pa škoromat potegne, če mu kapa zleze nazaj.

Erik Danielis

TA STAR IN TA STARA

Druga znana slovenska maska, ki je zelo podobna Kurentu, so lavfarji iz Cerkna in Idrije. Maske tekajo po gozdovih, močno ropotajo in tako preganjajo zimo. V Cerknem imajo lavfarji lesene maske na obrazu. Morda bi jim lahko pomagali, da bodo čimprej našli v snegu zakopani bot. Ne veste, kaj je to?

Veliko leseno kladivo, s katerim bodo kaznovali Pusta, ki je kriv za vse nezgode, katere so se zgodile v kraju zadnje leto, morda celo za slabe ocene v šoli. "Ta star" in "ta stara", gospod in gospa, ta žaklast, ta kožuhast, ta bršljanast, ta smrkov in še kdo, vsi se trudijo in stikajo po grmovju.

Martina Giovannini

RŪSA ALI GAMBELA

H "korantiji", kakor pravijo pustnemu veselju na Ptujskem polju, pa spada tudi nerodna, muhasta žival "rüsa" ali "gambela", ki jo vodi gonjač. Ta se ves čas jezi, ker ta neroda še hoditi ne zna. Zaletava se v vaške plotove, se prevrne v gnoj in veliko truda je treba, da se ponovno postavi na noge. Pa saj ni čudno; pod odejo tičita dva fantiča, prvi moli ven majhno živalsko glavo, drugi pa metlo, ki je namesto repa. Le kako naj lepo hodita, ko pa ju pod odejo obdaja samo tema?

Ivana Černic

KURENT

Jaz poznam Kurenta, ki je značilna maska Ptujkega polja. Kurent je oblečen v živalski kožuh, oziroma ovčji. Okoli pasu ima zavezane kravje zvonce. Kurent ima rdeč obraz in dolg nos. Ima tudi dolg jezik, ki mu visi do pasu. Ušesa so narejena iz kokošjih peruti. Na glavi ima polno barvanih trakov. V levi roki drži palico. Na nogah nosi trde črne škornje, ki mu služijo, da močno koraka in ropota.

Luca Cecchinj

KORANT PLUŽAR

Korant pristopi tudi k oračem. Pri njih je za plužarja. "Konji" so oblečeni v bele srajce in v bela ženska spodnja krila s čipkami. Nekateri imajo belo srajco s telovnikom, pod njim pisano ruto, hla-

če in moder predpasnik. Vsak konj ima navešenih nekaj kragujčkov, ki zacingljajo pri vsakem premiku. Korantu plužarju visi včasih ob levem boku vrečica, v kateri ima repno seme.

Ko pokač ali bičar poče z bičem, požene plužar svoje "konje" v dir. Z lesenim plugom, na katerem je pritrjeno drevesce, okrašeno s pisanimi trakovi, vreže nekaj brazd v zemljo pred pragom ali v krog po dvorišču. Plužarja to delo silno utruja, tako da se s plugom večkrat zvrne. Tedaj konjiče ustavi in vseje v brazdo seme "za debelo repo".

Sara Lavrencic

RUSA

Ruso napravita dva fanta z ogrodjem, ki ga nosita na ramenih in prekrijejo s plahto. Ta sega do tal, tako da se jima vidi samo noge. Skozi odprtino spredaj moli sprednji fant leseno rusino glavo, ki premika spodnjo čeljust, zadnji pa rep na vrvi, tako da z njim lahko miga. Rusi sedi na hrbtu lutka, "haček", ki predstavlja navadno Turka. Ruso spremljata pokač in pobirač, oba sta napravljena v raztrgane obleke. Rusa divja po vasi in hlasta s svojim gobcem po ljudeh. Včasih postane uporna in se uleže na tla, tako da jo morajo s koli vzdigovati. Tudi molzejo jo.

Mattia Petroni

DED IN BABA

Deda in babo srečamo tudi v Ptuj-skem polju. V deda se napravi dekle ali žena, v babo pa fant ali mož. Oba sta oblečena v raztrgano obleko, ded je včasih grbast ali šepa, baba ima močno poudarjene prsi. On nosi star dežnik, ona košarico. Pri vsaki hiši zaplešeta in zapojeta, za kar dobita krofov, klobas in pijače. Govorita s spremenjenim glasom. Otroci jima nagajajo. Ded se jih otepa z dežnikom.

Nataša Bostioni

ZIMSKE ZASPANCE ZA BOSONOGCA IN DAVIDA so narisali učenci OŠ "Ivan Grbec", ŠKEDENJ.

Francesca Icardi, 3. r.

Sara Creglia, 3. r.

Lara Crevatin, 4. r.

Učenci COŠ "Stanko Gruden", ŠEMPOLAJ.

Lara Zacchigna, 3. r.

Carolina Trampuš, 2. r.

Max Zuzek, 2. r.

Vanja Grgič, 2. r.

Za pravilne rešitve iz prejšnje številke so bili izžrebani:

Jagoda Castellani, 2. r. COŠ "Lojze Kokoravec Gorazd" – SALEŽ, Alenka Verša, Ilja Bufon, 3. r. OS "Avgust Cernigoj" – PROSEK, Max Zuzek, 2. r. OS "Stanko Gruden" – SEMPOLAJ, Rok Crismancich, OS "Primož Trubar" – BAZOVICA, Sara Creglia, 3. r. OS "Ivan Grbec" – SKEDENJ, Martina Coslovi, 2. r. OS "Albert Sirk" – KRIZ.

Knjižna darila poklanja Tržaska knjigarna.

Rešitve, dopise in risbice pošljite do 5. marca!

Ronč in Brenč - V neokrnjeni naravi

